

Det finnes veier ut av utenforskapet

28 ■ DEBATT

FREDAG 26. NOVEMBER 2021 BERGENSAVISEN

Det finnes veier ut av u

I løpet av de siste ti årene har antallet unge uføre økt med nær 120 prosent. Men det fins veier ut av utenforskapet og vi må finne dem sammen.

Ved utgangen av juni var det 360.652 personer mellom 18 og 67 år som mottok uføretrygd i Norge, det vil si 10,5 prosent av befolkningen i aldersgruppen. Antallet mellom 18 og 29 år var 21.201. I Vestland fylke var det 35.302 uføretrygdede ved halvårsskiftet, av dem 2.255 mellom 18 og 29 år. NAV regner med at andelen uføre vil øke til 10,9 prosent på landsbasis ved utgangen av 2022.

■ Det er utviklingen blant dem under 30 år som gir størst grunn til bekymring. I løpet av de siste ti årene har antallet uføre blant de unge økt med nær 120 prosent!

■ Politikerne har vært klar over problemet og forsøkt å gjøre noe med det. I 2016 lanserte regjeringen et garantitilbud for unge arbeidsledige under 30 år, og i 2018 ble det startet en inkluderingsdugnad med flere tiltak for å få folk inn i arbeidslivet, spesielt personer med hull i CV-en. Forskere synes det er overraskende at disse tiltakene ikke har gitt utslag på statistikken, og peker på kutt i arbeidsavklaringspenger, lav utdanning og manglende videregående skole som faktorer som kan forklare den negative trenden.

■ En forskergruppe ved Frischsenteret mener også at «sykdomsfokus» hos unge kan gjøre mer skade enn gagn. De har gjort en analyse av hvordan kommunene diagnostiserer unge med psykiske lidelser, og funnet store variasjoner. «Vi kan ikke være helt sikre, men vi mener det er sterke indisier for at sykeliggjøring av ungdom får negative konsekvenser», uttaler seniorforsker Knut Røed til Dagens Medisin.

PÅ FREDAG

HANS MARTIN MOXNES
Direktor for Entreprenørforeningen Bygg - Anlegg (EBA) og BA-spaltist.

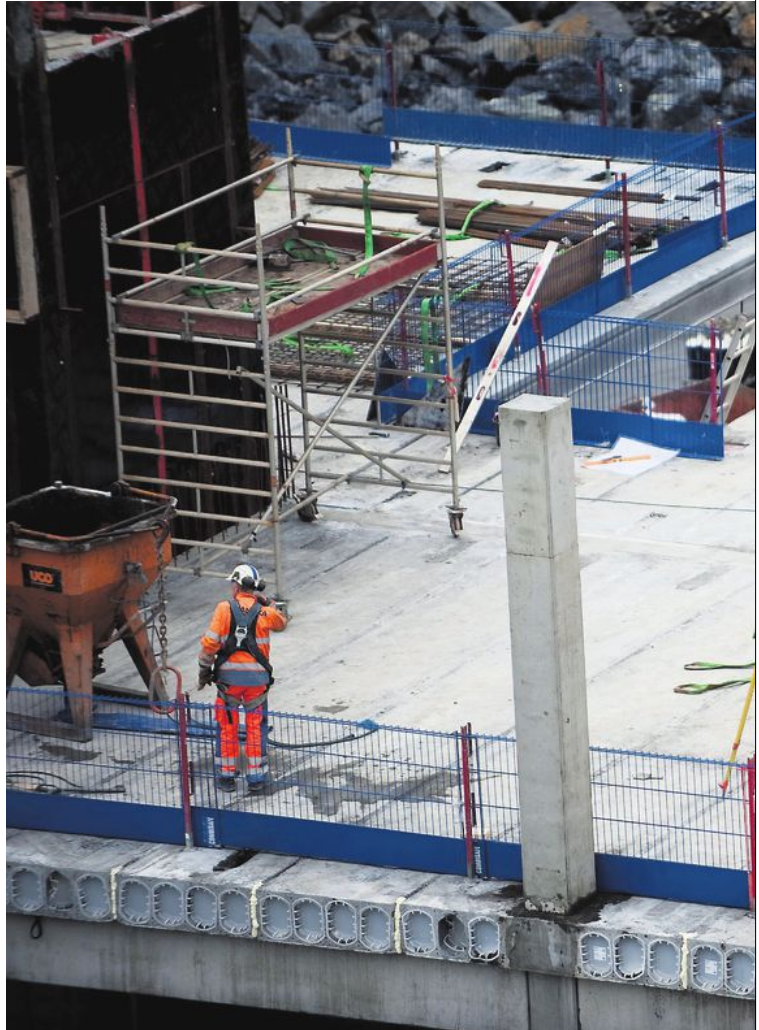
■ Årsakene til at stadig flere unge blir trygdemottakere, istedenfor lønsmottakere som bidrar til fellesskapet, er under alle omstendigheter sammensatt. Derfor må utfordringen møtes med flere ulike tiltak til hjelp for dem som ikke har kommet inn på, eller har falt ut av, arbeidsmarkedet. Blant disse er økt bruk av statlige lønnskudd for å sikre at arbeidsgivere ikke taper penger på å ansette personer som kanskje har litt lavere yteevne.

■ Erfaringene vi i byggebransjen lokalt har gjort med NAV Vestland som samarbeidspart-

Mest av alt handler dette om å gi mennesker med utfordringer et liv med større innhold og mening
HANS MARTIN MOXNES

ner er i så måte gode. I løpet av de siste månedene er det gjennomført to kurs for i alt 24 arbeidssøkende. Hvert kurs er lagt opp med fire uker med teoretisk opplæring og to med praktisk trening ute i en bedrift. Resultatet etter denne opplæringen er at vel en tredjedel av deltakerne har fått arbeid gjennom lærekontrakt eller som hjelpearbeider.

■ At så mange på denne måten får mulighet til å forlate utenforskapet, er svært oppløftende. En jobb i bygg og anlegg krever både god fysikk, byggteknisk forståelse og evne til samarbeid - og selvsagt en grunnleggende interesse for å løse ofte krevende oppgaver på byggeplassene. Dette er forutsetninger som ikke alle kan innfri, men i bransjen er vi glade for hver eneste en som kan og vil gjøre en innsats. Vår

TRENGER ARBEIDSFOLK: Byggebransjen trenger folk for å få gjennomført både offentlige og private oppdrag.

kanskje største utfordring nå er å skaffe mange nok hoder og hender til gjennomføring av prosjekter for offentlige og private byggherrer.

■ Den samfunnsmessige gevinsten ved å forhindre utenforskap er enorm, men mest av alt handler dette om å gi mennes-

ker med forskjellige utfordringer et liv med større innhold og mening. Det krever mye både av skole, offentlige myndigheter og partene i arbeidslivet. Å legge til rette for utdanning og arbeid for de med ulike helsemessige utfordringer er på ingen måte lett, men vi har ikke råd til å la være.

■ Heldigvis er det bred politisk enighet om å styrke innsatsen mot utenforskap og for inkludering. I Hurdal-plattformen uttrykker den nye regjeringen at den skal: «gjøre det lettere for flere å delta i opplæring og kompetanseheving. Det er særlig viktig å få unge mennesker som i dag mottar passive tryg-

STATSMINISTEREN

PIDDINN

Bystyret vedtok bybanen i tunnel, og byrådet trakk seg.

– Lite som går på skinner for Ap...

utenforskapet

Spaltist Hans Martin Moxnes mener at det kan gjøres mer for å få flere ut i arbeid.

FOTO: BA ARKIV

deytelser, over i aktivitet. Det skal bli lettere for personer som lever på trygd å kombinere trygd med arbeid. Folk med nedsatt funksjonsevne og helsemessige utfordringer skal møte et arbeidsliv som er åpent og inkluderende».

■ I Bergen har Ruth Grung over-

tatt som byråd for arbeid, sosial og bolig, og får dermed ansvar for planlegging og iverksetting av tiltak for et mer inkluderende arbeidsliv i Norges nest største by. På nasjonalt plan ligger ansvaret hos statsråd for arbeid og inkludering Hadia Tajik.

■ Vi vil over nyttår invitere beg-

ge disse til et arrangement, basert på våre nye erfaringer, hvor de får treffe både de som jobber med slike prosjekter som nevnt og deltakerne selv.

■ Det fins veier ut av utenforskapet, og vi må finne dem sammen.

Barnefattigdommen må ikke bagatelliseres!

INNLEGG

Geir Kjell Andersland
Advokat og Venstre-politiker

■ Bergensavisens kommentator, Erling Gjelsvik, skriver ofte treffsikkert og sarkastisk. Men i kommentaren 20.11. leder han oss på avveier.

■ Gjelsvik skriver her om «barnefattigdom» på en måte som innbyr til bagatellisering. Men barnefattigdom eller barn som lever i lavinntektsfamilier over lengre tid, slik økonomene vil benevne det, er et svært alvorlig samfunnsproblem.

■ Gjelsvik gjør et poeng av at den norske fattigdommen ikke kan sammenlignes med virkelig fattigdom i den øvrige verden. Tallet på fattige barn i Norge, nå ca. 115 000, men i stadig økning, er dessuten på global basis angivelig «imponerende lavt».

■ Slik avsporer Gjelsvik en tematikk Barneombudet og Redd barna har hatt høyt på sin dagsorden i årevis.

■ Selvsagt er norsk barnefattigdom relativ. Det er mer naken nød i Afrika og i Asia. Men barna lever i Norge og forholdet seg til norske tilstander. Det hjelper ikke at barn har det verre andre steder i verden. Om barna i Norge ikke sulter, så opplever de likevel fattigdom sammenholdt med sine jevnaldrende. De har ikke råd til å delta i ulike sosiale aktiviteter,

de opplever utestegning og utsettes ofte for mobbing. Mange dropper etter hvert ut av skolen med stor risiko for å havne i et permanent utenforskap.

■ Gjelsvik påberoper seg den gamle ideologiske motsetningen mellom «arbeidslinjen» og «almiselinjen». Det er en ny avsporing. Det er klart en sammenheng mellom arbeidsløse foreldre og lavinntekt for familien. Å få flest arbeidsføre mennesker i arbeid, er opplagt et viktig tiltak. Men for det første er det ikke alltid at foreldrene er arbeidsløse fordi de ikke vil arbeide. For det andre er det i strid med barns rettigheter at de skal lide fordi foreldrene opptrer uklokt eller kritikkverdige.

■ Vår velferdsstat med barne-trygd og sosialhjelp har intet med almisser å gjøre. Følgende tiltak kan, i motsetning til Gjelsviks villedende tekst, redusere barnefattigdommen:

■ Øke barnetrygden og skattlegge den slik at familier med lav inntekt kommer bedre ut enn i dag.

■ Sikre at barnetrygden holdes utenfor grunnlaget for NAVs beregning av sosialhjelp.

■ Fjerne kommunenes anledning til å redusere utbetalinger til familier som mottar barnetrygd.

■ Sikre at sosialhjelpensatsene holder et forsvarlig minstenivå som alle kommuner må respektere.

Fri oss fra vindmøllene langs kysten av Norge

INNLEGG

Tor Sundby

■ Vindmøller er i vinden for tiden. Som med Bybanen og Bryggen er det ulike meninger.

■ Selv må jeg innrømme at en vindmølle her og der bekymret meg lite, helt til jeg fulgte NRKs «sommerskute», Statsråd Lehmkuhl, på dens ferd langs norskekysten. Da avslørte de kraftige TV-linsene at kysten vår faktisk er pepret med såkalt bærekraftige «vindmøllerparker». Noe bedre ble det ikke

VINDMØLLER: Vindmøller i solnedgang. ARKIVFOTO: BA

da jeg fra fly fikk se det samme opp langs kysten fra Nederland til Danmark. Det minnet meg mer om en slalåmbakke på flat mark, enn et kraftanlegg.

BLI MED I DEBATTEN

Send innlegg til debatt@ba.no. Håndskrevne innlegg sendes til BA-debatt, postboks 824 Sentrum, 5807 Bergen.

Lengde: 2000 tegn for innlegg, 4500 tegn for hovedinnlegg.

Innlegg underskrevet med fullt navn blir prioritert. Det kreves også fullt navn for å få publisert kritikk mot navngitte personer.

Navn og adresse må følge alle innlegg, også når navnet ikke skal i avisen.

Innlegg blir også brukt på ba.no.

Innlegg blir redigert etter god presseskikk, og kan bli kuttet hvis de er for lange.

BA
BERGENSAVISEN